

Хронологія формування основних термінів неолімпійського спорту

Тетяна Кропивницька

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Сьогодні широкого вжитку, особливо у вітчизняній спортивній науці та практиці, набув термін «неолімпійський». Проте досліджень з хронології його появи та контексту застосування не виявлено. *Мета.* Встановлення хронології появи та поширення терміна «неолімпійський» та похідних від нього у науковому колі та практиці. *Методи.* Аналіз наукової літератури, документальних джерел; синтез; узагальнення; історичний метод; порівняння; систематизація. *Результати.* На основі аналізу англо-, україно- та російськомовного контенту пошукової системи Google Scholar визначено, що з моменту першої згадки у 1923 р. і протягом тривалого часу термін «неолімпійський» рідко використовувався у наукових публікаціях, а його етимологія тісно пов'язана з олімпійським спортом. У 1980-х роках відбувається інтенсифікація використання цього терміна, що зумовлено виникненням Всесвітніх ігор – головного івенту у неолімпійському спорті. Він починає застосовуватися в контексті спортивної федерації, змагання, спортсмена тощо. Встановлено, що більш широке застосування має термін «неолімпійський(-и) вид(-и) спорту» порівняно з терміном «неолімпійський спорт». Через законодавчо впроваджену термінологію (Закон України «Про фізичну культуру і спорт» в редакції 2009 р.) в Україні порівняно з іншими країнами світу, на сучасному етапі розвитку спорту термін «неолімпійський спорт» набагато ширше впроваджено в науку і практику. В інших країнах цей термін майже не застосовується, як і відсутнє пояснення суті цього соціального явища. Проте можна прогнозувати, що неухильне зростання популярності неолімпійського напрямку приведе до більш широкої практики використання терміна «неолімпійський спорт». Описано хронологію появи терміна «неолімпійський» у роботах зарубіжних і вітчизняних науковців, встановлено динаміку поширення та контекст використання в науці та практиці. **Ключові слова:** термінологія, неолімпійський, спорт, види спорту.

Tetiana Kropyvnytska

CHRONOLOGY OF FORMATION OF BASIC TERMINOLOGY OF NON-OLYMPIC SPORTS

Abstract. Today, the term «non-Olympic» has become widely used, especially in domestic sports science and practice. However, no studies have investigated the chronology of its emergence and context of its application. *Objective.* To investigate the chronology of the emergence and spread of the term «non-Olympic» and its derivatives in science and practice. *Methods.* Analysis of scientific literature and documentary sources; synthesis; generalization; historical method; comparison; and systematization. *Results.* Based on the data of the analysis of the English, Ukrainian, and Russian content of the Google Scholar index, it was found that, since the first mention in 1923 and for a long time, the term «non-Olympic» has rarely been used in scientific publications, and its etymology is closely related to Olympic sports. In the 1980s, the use of this term intensified due to the emergence of the World Games, the main event in non-Olympic sports. It begins to be used in the context of a sports federation, competition, athlete, etc. It was found that the term «non-Olympic types of sports» is more widely used than the term «non-Olympic sports». Due to the legally introduced terminology (Law of Ukraine «On physical culture and sports» as amended in 2009) the term «non-Olympic sports», at the present stage of sport development, is much more widely introduced into science and practice in Ukraine compared to other countries. In other countries, this term is almost not used, as well as there is no explanation of the essence of this social phenomenon. However, one can predict that the steady increase in the popularity of non-Olympic sports will lead to a wider use of the term «non-Olympic sports». The chronology of the emergence of the term «non-Olympic» in the works of foreign and domestic scientists was described; the dynamics of distribution and the context of its use in science and practice were identified.

Keywords: terminology, non-Olympic, sport, types of sports.

Вступ. Будь-яку галузь знань і сферу діяльності визначають специфічні поняття, які формують термінологічний апарат. Неолімпійський спорт не є винятком. Визначення його теоретико-методологічних засад розвитку неможливе без виділення термінів та представлення їх дефініцій.

Результати аналізу наукових робіт українських вчених [1–5, 7, 8] свідчать про широке використання в наукових працях термінів «неолімпійський спорт», «неолімпійські види спорту». Частота використання їх нерівномірна: поодинокі згадки до 1990-х років, поступове зростання до 2000-х і стрімке поширення після 2010 р. Остання тенденція пов'язана з тим, що вперше ці терміни застосовані на законодавчому рівні, а саме в Законі України «Про фізичну культуру та спорт» у редакції від 17 листопада 2009 р. Там зазначено, що «неолімпійський спорт – це напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з неолімпійських видів спорту та підготовкою до них спортсменів»; «неолімпійські види спорту – види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор» [6].

Для того, щоб на законодавчому рівні термінологія знайшла відображення, вона мала бути вживаною серед фахівців. Аналіз україно-, російсько- та англійськомовного наукового контенту дозволив виділити науковців, які вперше використовують термін «неолімпійський».

Мета дослідження – встановлення хронології появи та поширення терміна «неолімпійський» та похідних від нього термінів у науковому колі та практиці.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, документальних джерел; синтез; узагальнення; історичний метод; порівняння; систематизація.

Результати дослідження та їх обговорення. Однією з перших згадок у наукових творах зустрічаємо фразу «non-Olympic works» у ревію D. S. Robertson 1923 р. [31], який, опи-

Kropyvnytska T. Chronology of formation of basic terminology of non-Olympic sports. *Theory and Methods of Physical education and sports.* 2021; 2: 105–108
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.2.105–108

Кропивницька Т. Хронологія формування основних термінів неолімпійського спорту. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту.* 2021; 2: 105–108
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.2.105–108

суючи книгу Walter Woodburn Hyde, присвячену давньогрецьким скульптурам на честь переможців Олімпійських ігор, фігуру дельфійського візначного назвав «неолімпійським вивором». Перегони на колісницях були представлені у програмі стародавніх Ігор Олімпіад. I W. W. Hyde таку назву надає через призму вже Олімпійських ігор сучасності, де цей вид спорту не представлено.

У 1962 р. Frederic Will у статті «Афіни: місто Діоніса» [33] згадував про неолімпійські божества античної Греції (non-Olympic deities). У 1965 р. у виданні CEA Critic Edward Huberman використав словосполучення «неолімпійські роки» (non-Olympic years) [19].

Такі поодинокі спроби використання терміна свідчать про давнє його існування, природний семантичний зв'язок з терміном «олімпійський», вкрай рідкісне вживання у наукових та публіцистичних джерелах протягом тривалого часу, поки активно розвивався олімпійський рух, віддалене відношення до спортивної діяльності.

Усе змінюється з появою головних змагань у неолімпійському спорті – Всесвітніх ігор (1981 р.). Результати аналізу літературних джерел свідчать про активізацію вживання терміна «неолімпійський», який безпосередньо пов'язаний зі спортом.

Слід зазначити, що в англійській мові поняття «non-Olympic sport» єдине і застосовується як для неолімпійського спорту як напряму, складової сучасного спортивного руху, так і для неолімпійських видів спорту як окремих одиниць.

У 1980 р. G. B. Ariel публікує дані про можливість застосування біомеханічних методів у тенісі і гольфі, називаючи їх «неолімпійськими видами спорту» [13] (сьогодні обидва представлені у програмі Ігор Олімпіад). У цьому самому році R. H. McCollum, D. F. McCollum [27] здійснюють аналіз провення Ігор XXI Олімпіади у Монреалі і згадують «неолімпійські ігри» (non-Olympic Games). A George Charles Newman у статті в журналі «Історія спорту» [9] критично висловлюється про Нью-Йоркську енциклопедію спорту (The New York Times

Encyclopedia of Sports, 1979 р. видання) [29] через відсутність у ній хоча б списку неолімпійських чемпіонів (non-Olympic champions).

В інтерв'ю з доктором Алланом Райаном, опублікованому у Британському журналі спортивної медицини у 1981 р. [32], мова йшла про антидопінгову політику, яка набиравала обертів у спорті. Зазначено, що вона стосується не лише олімпійських, а й неолімпійських видів спорту (non-Olympic sports).

В аналітичній праці D. Kyle [23], присвяченій напрямам досліджень стародавньої історії спорту, згадуються розробки N. Yalouris 1976–1979 рр., де йдеться про Дельфійські, Немейські ігри Стародавньої Греції, до яких D. Kyle застосовує узагальнюючий термін «неолімпійські змагання» (non-Olympic events).

James A. R. Nafziger у 1983 р. [28], аналізуючи статті Закону США Про аматорський спорт, часто використовує термін неолімпійський вид спорту (non-Olympic sport), розкриваючи взаємовідносини між Національним олімпійським комітетом США, Панамериканською спортивною організацією та спортивними федераціями з неолімпійських видів спорту.

У статті «Сутність олімпійської людини: щодо олімпійської філософії та антропології» Hans Lenk (1984) [25] висловлюється проти ознак націоналізму та комерціалізації в олімпійському русі, наполягає на дотриманні ідей Кубертена, пропонує в межах Олімпійських ігор організувати творчі змагання (конкурси творів мистецтва на спортивну тематику), заснувати олімпійську премію в галузі науки, запрошувати переможців Паралімпійських ігор (спортсменів з інвалідністю) взяти участь у церемонії відкриття, запровадити спеціальну нагороду за видатне досягнення в неолімпійському спорті.

Можна припустити, що в практиці спорту термін «неолімпійський» застосовувався частіше, ніж у науковому колі. Про це свідчить розподіл на олімпійські та неолімпійські види спорту, представлений Міністерством молоді та спорту Франції ще у 1984 р. Цей факт встановлено завдя-

ки науковим розробкам Richard C., Williamson J. Giraudoux [18], які у 1991 р., аналізуючи класифікацію видів спорту, зазначили про такий підхід у їх диференціації. При цьому автори підкреслюють певну дискримінаційну рису терміна «неолімпійський» як менш важливого, нижчого за статусом. Вони наводять таку статистику: «у 1978 році півтора мільйона французів займалися неолімпійськими видами спорту, причому Французька федерація петанку продемонструвала найбільш високі темпи приросту кількості осіб, які займаються (за період 1973–1978 рр.)». Крім того зазначають, що регбі і тенніс (на той час не входили до програми Ігор Олімпіад) надзвичайно популярні у Франції. Фехтування, що займає третє місце за кількістю нагород, завойованих французькими спортсменами на Іграх Олімпіад (107), і найдавнішою національною федерацією Франції (рік заснування – 1852), може похизуватися лише 25 тис. членів. Для порівняння: Французька федерація петанку налічує понад 400 тис. Тому автори виступають проти такого дискримінаційного поділу видів спорту [26].

R. G. Leigh-Bennett у своїй роботі розглядав питання ефективного управління на прикладі спортивних структур Канади, порівнюючи діяльність олімпійських та неолімпійських організацій [24].

Пізніше у працях зарубіжних вчених продовжує зустрічатися термін «неолімпійський» у контексті спортивної федерації [15, 17, 21, 26], а також з'являється у контексті змагання (non-Olympic competition) [16], спортсмена (non-olympic athletes) [22], клубу [12], виду спорту [30]. У 1990-ті роки термін «неолімпійський вид спорту» стає ще більш поширеним у західних наукових колах. Згодом знаходимо термін «неолімпійський спорт» у статті A. Hughes [20], де він, аналізуючи підготовку Австралії до Ігор Олімпіади 2000 р. (Сідней), зазначає про перерозподіл коштів між олімпійськими видами та неолімпійськими у бік збільшення фінансування олімпійських. Автор критично висловлюється про такий підхід, зазначаючи, що медалі на Олімпійських іграх не є го-

ловним мірилом успішності розвитку спорту в країні.

В українсько- та російськомовному контенті термін «неолімпійський» зустрічається пізніше:

- у дисертації В. М. Рожкова – чемпіонат СРСР з неолімпійської програми (веслувальний спорт)» [10];

- у структурі Державного комітету України з фізичної культури і спорту – відділ неолімпійських видів спорту (створено у 1998 р.). У той час очолював його згідно з Наказом цієї організації [9] Ткаченко Кім Володимирович. Проте у Положенні «Про Державний комітет України з фізичної культури і спорту» [11], яке було чинним у період 1996–2000 рр. зустрічаємо лише «олімпійський та параолімпійський рух»;

- у програмі навчальної дисципліни «Історія фізичної культури» 1999 р. Львівського державного інституту фізичної культури (нині – університет) у розділі «Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності» – тема «Розвиток неолімпійських видів спорту» [1].

Після 2000 р. термін «неолімпійські види спорту» стає широко вживаним в українсько- та російськомовному контенті, особливо у другій половині першого десятиліття [2-4, 8, 7].

Щодо терміна «неолімпійський спорт», варто згадати статтю М. Дутчака [5], де він зазначає, що «на даному етапі в спортивному русі виділяють спорт для всіх та спорт вищих досягнень, який кваліфікується на олімпійський, професійний, неолімпійський та спорт інвалідів». Як зазначалося вище, лише після впровадження терміна «неолімпійський спорт» у Закон України «Про фізичну культуру та спорт» (редакція 2009 р.) [6], його починають активно використовувати у вітчизняній науковій та академічній спільноті.

Крім того, в англійських публікаціях також інтенсифікується використання цього терміна після 2000 р. [14].

Висновки. Проведений аналіз доступної літератури дозволяє зробити такі узагальнення щодо терміна «неолімпійський»:

- перша згадка у наукових творах датується 1923 р. і тривалий час його

використання було несистемне, поодинокі і часто мало віддалене відношення до спортивної діяльності;

- зазвичай цей термін у наукових публікаціях зустрічається в контексті олімпійського спорту;

- інтенсифікація його використання пов'язана з виникненням Всесвітніх ігор (1981 р.) – головних змагань у неолімпійському спорті;

- більш широкий вжиток має термін «неолімпійський(-) вид(-и) спорту» порівняно з терміном «неолімпійський спорт» (останній – після 2000 р.); поряд з цим термін «неолімпійський» використовується в контексті спортивної федерації, змагання, спортсмена, років тощо;

- термін «неолімпійський спорт» набагато частіше використовується в Україні через законодавче його впровадження. В інших країнах світу такий термін майже не застосовується, як і відсутнє пояснення суті цього соціального явища. Вважаємо, що причина полягає у тому, що не існує чітких меж між напрямками сучасного спортивного руху. Наприклад, футбол є популярним професійним видом спорту, включеним до олімпійської програми, представлений у змаганнях осіб з обмеженими можливостями та культивується у масовому напрямі. Нерідко одні й ті самі спортсмени беруть участь у різних спортивних змаганнях: олімпійських, професійних та неолімпійських. Такі види спорту, як тхеквондо, софтбол, триатлон, бадмінтон та ін., що входили до програми Всесвітніх ігор, пізніше включено до олімпійських турнірів. Тому можна з впевненістю стверджувати, що неухильне зростання популярності неолімпійського напряму приведе до більш широкої практики використання терміна «неолімпійський спорт».

Перспективи подальших досліджень передбачають вивчення основ розвитку неолімпійського спорту в світі та в Україні.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вацеба О, Гречанюк О. Історія фізичної культури: програма навчальної дисципліни для вищих закладів освіти [Інтернет]. Львів:

Львівський державний інститут фізичної культури; 1999. Доступно: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/6517/1.pdf>

2. Гадайчук ДЛ. Результати досліджень з питань використання фінансових ресурсів організаційно-управлінськими структурами у спорті вищих досягнень. В: Єрмаков СС, редактор. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць. 2004; 13: 29–39.

3. Долбишева НГ. Неолімпійський спорт как социальный институт на уровне государственности. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2015; 2: 70-3.

4. Дутчак МВ. Окремі аспекти реформування системи фізичного виховання в Україні. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні; 1999: 158-62.

5. Дутчак МВ. Теоретичні засади основних понять спортивного менеджменту. Молода спортивна наука України. [Інтернет]. 2001. [цитовано 2020 Жовт 15]; 5(1): 70-3. Доступно: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/12870/1.pdf>

6. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 17 листопада 2009 року N 1724-VI [Інтернет]. 2009 [цитовано 2021 Лют 11]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3808-12#Text>

7. Імас Є, Матвєєв С, Борисова О, Когут І, Маринич В, Гончаренко Є, Кропивницька Т. Неолімпійський спорт. Київ: Олімпійська л-ра; 2015. 184 с.

8. Кухтій АО. Особливості функціонування та перспективи розвитку галузі фізичного виховання та спорту в Україні. В: Єрмаков СС, редактор. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць. 2001; 23: 18–22.

9. Про перехід з однієї фізкультурної організації в іншу членів збірних команд України: наказ Державного комітету України з фізичної культури і спорту [Інтернет] N 253; 1998 Лют 4. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2727.html

10. Рожков ВМ. Построение тренировок высококвалифицированных гребцов-академистов в годичном цикле [диссертация в Інтернеті]. Москва: Всесоюзный научно-исследовательский институт физической культуры; 1988. [цитировано 2020 Дек 20]. Доступно: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/2296/1/rozzhkov_v_m.pdf

11. Указ Президента України. Про Положення про Державний комітет України з фізичної культури і спорту [Інтернет] N 1078/96; 1996 Лист 14. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U1078_96.html

12. Afthinos YD. The Influence of Political Ideologies in the Organization and Development of Sport in Greece. 1992. 20 p.

13. Ariel GB. Computer graphics and the US olympic effort. Displays. 1980; 1 (4): 215-19. [https://doi.org/10.1016/0141-9382\(80\)90139-0](https://doi.org/10.1016/0141-9382(80)90139-0)

14. Capranica L, Aversa F. Italian television sport coverage during the 2000 Sydney Olympic Games: A gender perspective. International Review for the Sociology of Sport. 2002; 37(3-4): 337-49.

15. Dickhuth HH. et al. Doping – also a problem in general practice? Fortschritte der Medizin. 1989; 107(28): 585-8.

16. Fairchild DL. Sport abjection: steroids and the uglification of the athlete. Journal of the Philosophy of Sport. 1989; 16(1): 74-88. <https://doi.org/10.1080/00948705.1989.9714470>

17. Geldenhuys D. *Isolated states: a comparative analysis*. Cambridge University Press, 1990. 740 p.
18. Giraudoux J., Richard C. Williamson. *Handbook of French Popular Culture*. 1991: 267-90.
19. Huberman E. A Letter from Innsbruck. *CEA Critic*, 1965, 27 (6): 1-6.
20. Hughes A. *Australian Sport and the Olympics: Historical and Contemporary Issues*. Global and Cultural Critique: Problematizing the Olympic Games. 1998: 75-86.
21. Kikulis LM. et al. A structural taxonomy of amateur sport organizations. *Journal of sport management*. 1989; 3(2): 129-50. <https://doi.org/10.1123/jsm.3.2.129>
22. Kleiner SM. Performance-enhancing aids in sport: health consequences and nutritional alternatives. *Journal of the American College of Nutrition*. 1991; 10(2): 163-176. <https://doi.org/10.1080/07315724.1991.10718141>
23. Kyle D. Directions in ancient sport history. *Journal of Sport History*. 1983; 10 (1): 7-34.
24. Leigh-Bennett RG. Organizational effectiveness in Canadian National Sport Governing Bodies as measured through a multiple constituent approach. 1986. 182 p.
25. Lenk H. The essence of Olympic man: Toward an Olympic philosophy and anthropology. *International Journal of Physical Education* 21. 1984; 2: 9-14.
26. Malenfant C. Sociology of sports organizations in France. *International Review for the Sociology of Sport*. 1989; 24(3): 217-23.
27. McCollum RH, McCollum DF. Analysis of ABC-TV coverage of the 21st Olympiad games, Montreal. *Journal of Sport and Social Issues*. 1980; 4 (1): 25-33. <https://doi.org/10.1177/019372358000400102>
28. Nafziger James AR. The amateur sports act of 1978. *BYU L. Rev*. 1983: 47.
29. Newman GCh. The New York Times Encyclopedia of Sports. *Journal of Sport History*. 1980; 7 (3): 128-31.
30. Pecuch AM. Professionalism in the Olympic games. *Seton Hall J. Sport L*. 1992; 2: 359.
31. Robertson D. *Olympic Victors – Olympic Victor Monuments and Greek Athletic Art*. By Walter Woodburn Hyde. The Classical Review, Washington: The Carnegie Institution of Washington. 1923; 37 (3-4): 74-75. doi:10.1017/S0009840X0004172X
32. Sperry PN. Interview with Dr. Allan Ryan. *British Journal of Sports Medicine*. 1981; 15(3): 190.
33. Will F. Athens: City of Dionysus. *The Antioch Review*. 1962; 22 (1): 65-82 doi.org/10.2307/4610397
- Lviv State University of Physical Culture; 1999. Retrieved from: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/6517/1.pdf>
2. Gadaychuk DL. The results of research on the use of financial resources by organizational and managerial structures in high-performance sport. In: Yermakov SS, editor. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical education and sports: collection of scientific papers*. 2004; 13. 29–39.
3. Dolbysheva NG. Non-Olympic sport as a social institution at the level of statehood. *Slobozhan-skyi naukovy-sportyvnyi visnyk*. 2015; 2: 70-3.
4. Dutchak MV. Some aspects of reforming the system of physical education in Ukraine. The concept of development of physical education and sports in Ukraine; 1999: 158-62.
5. Dutchak MV. Theoretical background of basic concepts in sports management. *Young sports science of Ukraine*. [Internet]. 2001. [cited on October 15, 2020]; 5(1): 70-3. Retrieved from: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/12870/1.pdf>
6. The Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports" on November 17, 2009 No. 1724-VI [Internet]. 2009 [cited on February 11, 2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3808-12#Text>
7. Imas Ye, Matvieiev S, Borysova O, Kogut I, Marynych V, Honcharenko Ye, Kropyvnytska T. Non-Olympic sport. *Kyiv: Olympic literature*; 2015. 184 p.
8. Kukhtii AO. Features of functioning and prospects for development of the field of physical education and sports in Ukraine. In: Yermakov SS, editor. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical education and sports: collection of scientific papers*. 2001; 23. 18–22.
9. About transfer of members of national teams of Ukraine from one sports organization to another: order of the State Committee of Ukraine on Physical Culture and Sports [Internet] No. 253; February 4, 1998. Retrieved from: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2727.html
10. Rozhkov VM. Designing the training program for elite rowers in the annual cycle [dissertation on the Internet]. Moscow: All-Union Scientific Research Institute of Physical Culture; 1988. [cited on December 20, 2020]. Retrieved from: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/2296/1/rozhkov_v_m.pdf
11. Decree of the President of Ukraine. On Regulations on the State Committee of Ukraine for Physical Culture and Sports [Internet] No. 1078/96; November 14, 1996. Retrieved from: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U1078_96.html
12. Afthinos YD. The Influence of Political Ideologies in the Organization and Development of Sport in Greece. 1992. 20 p.
13. Ariel GB. Computer graphics and the US olympic effort. *Displays*. 1980; 1 (4): 215-19. [https://doi.org/10.1016/0141-9382\(80\)90139-0](https://doi.org/10.1016/0141-9382(80)90139-0)
14. Capranica L, Aversa F. Italian television sport coverage during the 2000 Sydney Olympic Games: A gender perspective. *International Review for the Sociology of Sport*. 2002; 37(3-4): 337-49.
15. Dickhuth HH. et al. Doping – also a problem in general practice? *Fortschritte der Medizin*. 1989; 107(28): 585-8.
16. Fairchild DL. Sport abjection: steroids and the uglification of the athlete. *Journal of the Philosophy of Sport*. 1989; 16(1): 74-88. <https://doi.org/10.1080/00948705.1989.9714470>
17. Geldenhuys D. *Isolated states: a comparative analysis*. Cambridge University Press, 1990. 740 p.
18. Giraudoux J., Richard C. Williamson. *Handbook of French Popular Culture*. 1991: 267-90.
19. Huberman E. A Letter from Innsbruck. *CEA Critic*, 1965, 27 (6): 1-6.
20. Hughes A. *Australian Sport and the Olympics: Historical and Contemporary Issues*. Global and Cultural Critique: Problematizing the Olympic Games. 1998: 75-86.
21. Kikulis LM. et al. A structural taxonomy of amateur sport organizations. *Journal of sport management*. 1989; 3(2): 129-50. <https://doi.org/10.1123/jsm.3.2.129>
22. Kleiner SM. Performance-enhancing aids in sport: health consequences and nutritional alternatives. *Journal of the American College of Nutrition*. 1991; 10(2): 163-176. <https://doi.org/10.1080/07315724.1991.10718141>
23. Kyle D. Directions in ancient sport history. *Journal of Sport History*. 1983; 10 (1): 7-34.
24. Leigh-Bennett RG. Organizational effectiveness in Canadian National Sport Governing Bodies as measured through a multiple constituent approach. 1986. 182 p.
25. Lenk H. The essence of Olympic man: Toward an Olympic philosophy and anthropology. *International Journal of Physical Education* 21. 1984; 2: 9-14.
26. Malenfant C. Sociology of sports organizations in France. *International Review for the Sociology of Sport*. 1989; 24(3): 217-23.
27. McCollum RH, McCollum DF. Analysis of ABC-TV coverage of the 21st Olympiad games, Montreal. *Journal of Sport and Social Issues*. 1980; 4 (1): 25-33. <https://doi.org/10.1177/019372358000400102>
28. Nafziger James AR. The amateur sports act of 1978. *BYU L. Rev*. 1983: 47.
29. Newman GCh. The New York Times Encyclopedia of Sports. *Journal of Sport History*. 1980; 7 (3): 128-31.
30. Pecuch AM. Professionalism in the Olympic games. *Seton Hall J. Sport L*. 1992; 2: 359.
31. Robertson D. *Olympic Victors – Olympic Victor Monuments and Greek Athletic Art*. By Walter Woodburn Hyde. The Classical Review, Washington: The Carnegie Institution of Washington. 1923; 37 (3-4): 74-75. doi:10.1017/S0009840X0004172X
32. Sperry PN. Interview with Dr. Allan Ryan. *British Journal of Sports Medicine*. 1981; 15(3): 190.
33. Will F. Athens: City of Dionysus. *The Antioch Review*. 1962; 22 (1): 65-82 doi.org/10.2307/4610397

LITERATURE

1. Vatsaba O, Grechanyuk O. History of physical culture: Program of the academic discipline for higher education institutions [Internet]. Lviv:

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Кропивницька Тетяна <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net
Національний університет фізичного виховання і спорту України
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Kropyvnytska Tetiana <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net
National University of Ukraine on Physical Education and Sport
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1

31. Robertson D. *Olympic Victors – Olympic Victor Monuments and Greek Athletic Art*. By Walter Woodburn Hyde. The Classical Review, Washington: The Carnegie Institution of Washington. 1923; 37 (3-4): 74-75. doi:10.1017/S0009840X0004172X

32. Sperry PN. Interview with Dr. Allan Ryan. *British Journal of Sports Medicine*. 1981; 15(3): 190.

33. Will F. Athens: City of Dionysus. *The Antioch Review*. 1962; 22 (1): 65-82 doi.org/10.2307/4610397

Надійшла 10.05.2021